SOSYAL BİLGİLER

5. SINIF

YAZILIYA HAZIRLIK

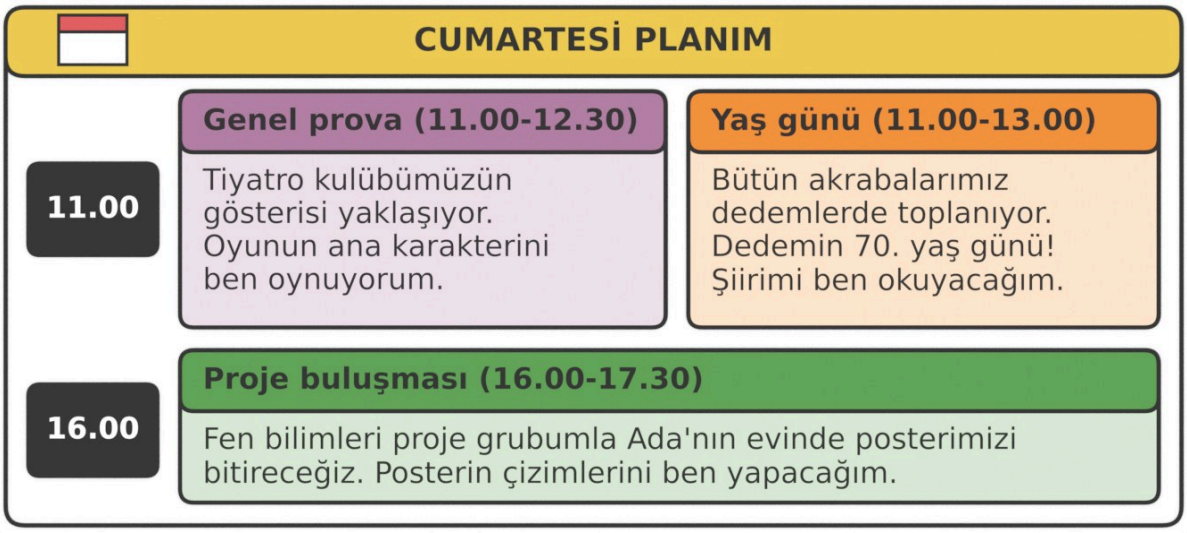
1. DÖNEM - 1. ORTAK YAZILI · SENARYO 4 · 2. SÜRÜM

TYMM 2026-2027

Hazırlayan: **Murat Altun**

Bu sorular Claude tarafından hazırlanmıştır.

1. Duru, cumartesi planını hazırladıktan sonra iki etkinliğin aynı saate denk geldiğini fark etmiştir.

Plana göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1.1. Plandaki üç etkinliği, Duru'nun dâhil olduğu gruplar ve bu gruplardaki rolleriyle eşleştirerek yazınız. (6 puan)

1.2. Saat 11.00'deki durumun Duru için neden sorun olduğunu rolleriyle ilişkilendirerek açıklayınız. İki gruptaki kişilerin de haklarını gözeten bir çözüm önerisi yazınız. (5 puan)

1.3. Duru saat 16.00'daki buluşmaya haber vermeden gitmezse proje grubundaki arkadaşları nasıl etkilenir? Buradan yola çıkarak grup üyelerinin sorumluluklarını yerine getirmesinin önemini açıklayınız. (4 puan)

2. Hiba ve ailesi Fas'tan Türkiye'ye gelmiş ve bir apartmana taşınmıştır. Hiba, komşularıyla tanışmak için apartmanın girişindeki duyuru panosuna aşağıdaki afişi asmıştır.

Ertesi gün bahçede oynayan bazı çocuklar, Türkçeyi yeni öğrenen Hiba'nın konuşmasını taklit edip gülmüştür. Bunu duyan apartman yöneticisi Nermin Hanım, hafta sonu bahçede her ailenin kendi mutfağından bir yemek getireceği bir "komşuluk sofrası" kurulmasını önermiştir. (Bu metin soru için hazırlanmıştır.)

Afişe ve metne göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

2.1. Afişte tanıtılan kültürel ögelerden Türk kültüründe de benzeri bulunan ikisini seçiniz. Her birinin Türk kültüründeki benzerini yazınız. (4 puan)

2.2. Bazı çocukların Hiba'nın konuşmasıyla alay etmesi Hiba'yı ve apartmandaki komşuluk ilişkilerini nasıl etkileyebilir? Yorumlayınız. (5 puan)

2.3. Nermin Hanım'ın önerdiği komşuluk sofrasının, Hiba'nın ailesinin yeni çevresine uyum sağlamasına ve apartmanda birlikte yaşamaya etkisini yorumlayınız. (6 puan)

3. Umut, okulundaki "Türk Dünyası ve Toplulukları Haftası" etkinlikleri için Türkmenistan'ı araştırmış; aşağıdaki sunum notunu ve kültür ağacını hazırlamıştır.

> *Türkmenistan, Orta Asya'da bir Türk devletidir. Türkmenler ile Türkiye Türkleri aynı soydan, Oğuz Türklerinden gelir. Yaklaşık bin yıl önce Oğuz boylarının bir bölümü Orta Asya'dan Anadolu'ya göç etmiş; dillerini, yemeklerini, el sanatlarını ve anlattıkları hikâyeleri de yanlarında getirmiştir. Türkmenistan'ın kendine özgü gelenekleri de vardır: Erkekler koyun postundan yapılan telpek adlı başlığı takar; her yıl mayıs ayının son pazarı Halı Bayramı kutlanır.*

(Bu metin soru için hazırlanmıştır.)

Bilgi: Nasreddin Hoca fıkralarını anlatma geleneği ile ipek böcekçiliği ve ipek dokumacılığı, Türkiye ile Türkmenistan'ın da aralarında bulunduğu birkaç ülkenin ortak kültürel mirası olarak UNESCO listesinde yer alır.

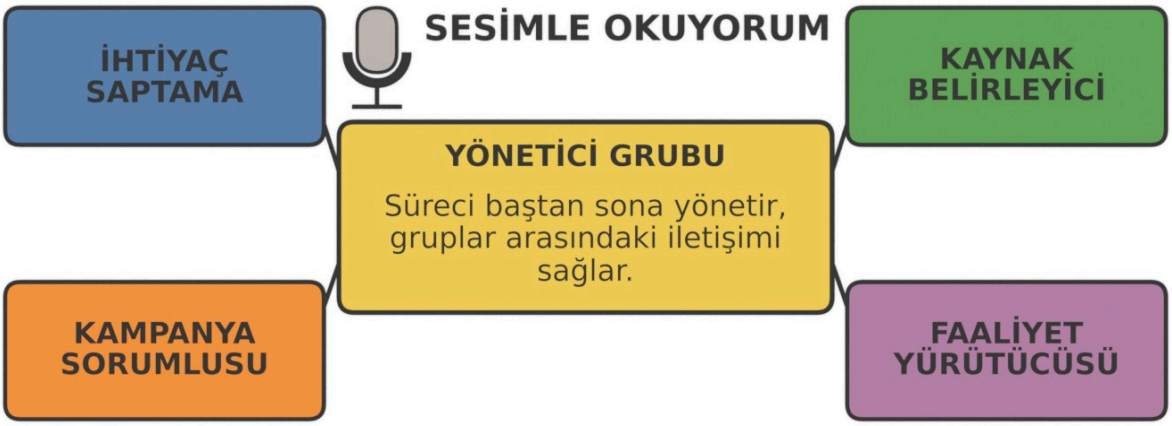
Not ve görsele göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

3.1. Ağacın meyvelerinde yazan ortak kültürel ögeleri "yemek", "el sanatı" ve "destan ve fıkra" başlıklarına göre gruplandırınız. (6 puan)

3.2. Türkiye ile Türkmenistan'ın pek çok ortak kültürel ögeye sahip olmasının nedenini sunum notundan yararlanarak açıklayınız. (4 puan)

3.3. Umut, iki ülkenin kültürünü iki dalı olan tek bir ağaca benzetmiştir. Bu benzetmeyi yorumlayınız. Ortak özellikler kadar farklılıklara da saygı duymanın iki ülke insanının dostluğuna ve bir arada yaşamasına etkisini anlatan bir slogan yazınız. (5 puan)

4. 5/E sınıfı öğrencileri, şehirlerindeki görme engelliler ortaokulunda okuyan öğrencilerin daha çok hikâye dinlemek istediğini öğrenmiştir. Sınıf, öğretmenlerinin rehberliğinde hikâye kitaplarını seslendirip sesli kitap hazırlayacağı "Sesimle Okuyorum" projesini başlatmış ve görevleri aşağıdaki gibi paylaşmıştır.

Gruplar, ilk fikri değerlendirerek aşağıdaki tabloyu hazırlamıştır.

Fikir	Güçlü yönü	Zayıf yönü
Hikâye kitaplarını sınıfta, okulun tabletleriyle seslendirmek	Sınıfımızda sesli okumada başarılı birçok öğrenci, okulumuzda da tablet vardır.	Kayıtlarda gürültü ve okuma hataları olabilir; kitaplar dinleyecek öğrencilerin ilgisini çekmeyebilir.

(Bu metin soru için hazırlanmıştır.)

Şemaya ve tabloya göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

4.1. Kaynak belirleyici grubun ve faaliyet yürütücüsü grubun bu projede üstlenebileceği birer görevi yazınız. (6 puan)

4.2. Tablodaki zayıf yönü gidermek için bir çözüm önerisi geliştiriniz. Önerinizin bu zayıf yönü nasıl gidereceğini açıklayınız. (5 puan)

4.3. Okul dışından projeye destek verebilecek iki kişi ya da kurum yazınız. Her birinin projeye nasıl katkı sağlayabileceğini belirtiniz. (4 puan)

4.4. Projenin sesli kitapları dinleyecek öğrencilere ve kayıtları hazırlayan öğrencilere katkısını yazarak toplumsal birliği nasıl güçlendireceğini açıklayınız. (5 puan)

5. Okulun Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Kulübü, bu yıl yapılabilecek çalışmalar için öğrencilerden öneri toplamış ve gelen önerileri kulüp panosuna asmıştır:

A. Okulun yanındaki parkta kırılan bankların ve yanmayan lambaların onarılması
B. Öğrencilere ve velilere ekran (teknoloji) bağımlılığını anlatan bir seminer düzenlenmesi
C. Okulda öğrencilerin dişlerinin kontrol edildiği bir ağız ve diş sağlığı taraması yapılması
Ç. Maddi imkânı kısıtlı başarılı öğrencilere burs desteği sağlanması

Kulüp, bu öneriler için aşağıdaki kurum ve kuruluşlardan destek istemeyi planlamaktadır. (Bu metin soru için hazırlanmıştır.)

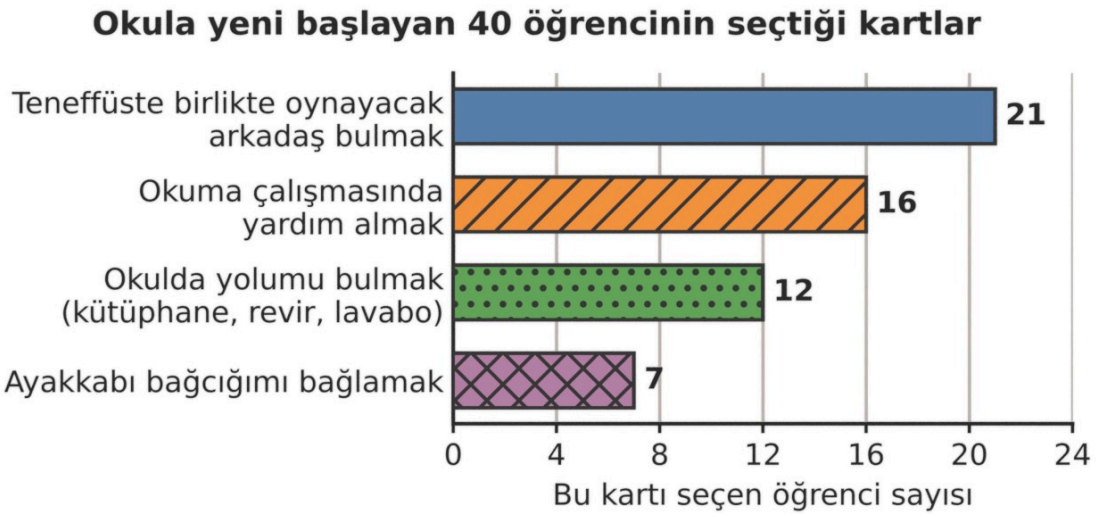
Pano ve kartlardaki bilgilere göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

5.1. Her öneri için destek istenebilecek kurum ya da kuruluşu yazınız. (8 puan)

5.2. Kartlardaki kurum ve kuruluşlardan hangilerinin kamu kurumu, hangilerinin sivil toplum kuruluşu olduğunu yazınız. Bu iki grup arasındaki bir farkı belirtiniz. (6 puan)

5.3. Kulüp bu yıl önerilerden yalnızca birini hayata geçirebilecektir. Sizce hangi öneriye öncelik verilmelidir? Okulun ve çevrenin ihtiyaçlarını sorgulayarak seçiminizi gerekçeleriyle açıklayınız. (6 puan)

6. Bahçesini bir ilkokulla paylaşan bir ortaokulun 5. sınıf öğrencileri, okula bu yıl başlayan 1. sınıf öğrencilerine yardım etmek istemiştir. Öğretmenlerin yardımıyla 40 öğrenciye resimli kartlar gösterilmiş ve "Okulda en çok neyi zor buluyorsun?" diye sorulmuştur. Her öğrenci en fazla iki kart seçebilmiştir.

Sonuçları inceleyen iki öğrenci şu önerileri getirmiştir:

Lina: "Her gün bir teneffüsü 1. sınıflarla bahçede geçirelim; onlara seksek, mendil kapmaca gibi geleneksel oyunları öğretelim."
Aras: "Koridorlara ve bahçeye kütüphaneyi, reviri ve lavaboları gösteren resimli yön tabelaları asalım."

(Veriler kurgusaldır. Bu metin soru için hazırlanmıştır.)

Grafiğe ve önerilere göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

6.1. Grafiğe göre 1. sınıf öğrencilerinin en çok zorlandığı konu hangisidir? Bu konuda yardım edilmesinin 1. sınıf öğrencileri ve okul için önemini yazınız. (4 puan)

6.2. Lina'nın ve Aras'ın önerilerinin birer güçlü ve birer zayıf yönünü yazınız. 5. sınıf öğrencilerinin hangi öneriyi uygulaması gerektiğine karar vererek gerekçesini belirtiniz. (6 puan)

6.3. Seçtiğiniz öneriyi hayata geçirmek için 5. sınıf öğrencilerinin atması gereken üç adımı uygulama sırasına göre yazınız. (5 puan)

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE BECERİLER

SORU NO	ÖĞRENME ÇIKTISI	BECERİLER
1	SB.5.1.1. Dâhil olduğu gruplar ve bu gruplardaki rolleri arasındaki ilişkileri çözümleyebilme	KB2.4. Çözümleme
2	SB.5.1.2. Kültürel özelliklere saygı duymanın birlikte yaşamaya etkisini yorumlayabilme	KB2.14. Yorumlama
3	SB.5.1.2. Kültürel özelliklere saygı duymanın birlikte yaşamaya etkisini yorumlayabilme	KB2.14. Yorumlama
4	SB.5.1.3. Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine katkı sağlayabilme	SBAB5. Sosyal Katılım (SBAB5.3. Fikir Üretme)
5	SB.5.1.3. Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine katkı sağlayabilme	SBAB5. Sosyal Katılım (KB2.8. Sorgulama)
6	SB.5.1.3. Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine katkı sağlayabilme	SBAB5. Sosyal Katılım (SBAB5.4. Müzakere Etme)

PUANLAMA TABLOSU						
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**TOPLAM**
15	*15*	*15*	*20*	*20*	*15*	***100***

Bu sınav, 2026-2027 eğitim öğretim yılı 1. dönem konu-soru dağılım tablosundaki 1. ortak yazılı **Senaryo 4** dağılımına göre, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli 5. sınıf öğretim programı esas alınarak hazırlanmıştır. Bu kâğıt, aynı senaryonun 2. sürümüdür: öğrenme çıktıları, soru sayısı ve puanlar 1. sürümle aynı, sorular farklıdır. Hazırlayan: Murat Altun. Bu sorular Claude tarafından hazırlanmıştır. Millî Eğitim Bakanlığının resmî yayını değildir; görseller Blender ile oluşturulmuştur.

ÇÖZÜMLER

1. Doğru cevap:

- 1.1 **(6 puan)**: Her etkinlik için grubu ve rolü birlikte doğru yazmak 2 puandır (grup 1 puan, rol 1 puan).
  - Genel prova: okulun tiyatro kulübü (okul da kabul edilir), oyuncu (oyunun ana karakteri)
  - Dedesinin yaş günü: akraba grubu (aile de kabul edilir), torun
  - Proje buluşması: fen bilimleri proje grubu (sınıf, okul da kabul edilir), grup üyesi (çizim sorumlusu, öğrenci de kabul edilir)
- 1.2 **(5 puan)**: Sorunun nedenini açıklama **(2 puan)**: Duru aynı anda birden fazla gruba dâhil olduğu ve birden fazla role sahip olduğu için tiyatro kulübündeki oyunculuk rolü ile ailesindeki torunluk rolünün sorumlulukları aynı saate denk gelmiştir. Uygun bir çözüm önerisi **(3 puan)**: Durumu önceden kulüp öğretmenine ve ailesine anlatması; provanın saatinin değiştirilip değiştirilemeyeceğini sorması; provaya katılıp yaş günü kutlamasına geç kalacağını ailesine haber vermesi ve şiirini kutlamanın sonunda okuması; provaya geç katılmak için öğretmeninden izin istemesi gibi, iki gruptaki kişilerin de haklarını gözeten öneriler kabul edilir. Yalnızca "Birini seçsin." gibi gerekçesiz ve kimseye haber vermeyi içermeyen öneriye 1 puan verilir.
- 1.3 **(4 puan)**: Arkadaşlarının nasıl etkileneceğini yazma **(2 puan)**: Posterin çizimleri eksik kalır ve proje zamanında bitmeyebilir; arkadaşları onu boşuna bekler, onun işini de yapmak zorunda kalır; grubun çalışması aksar, arkadaşları üzülür ya da kırılır. Önemi açıklama **(2 puan)**: Gruptaki herkesin sorumluluğunu yerine getirmesi grubun amacına ulaşmasını, işlerin adil paylaşılmasını ve üyeler arasında güven oluşmasını sağlar; sorumluluklar aksarsa diğer üyeler zarar görür.

Örnek doğru cevap:

1.1. Genel prova okulun tiyatro kulübüyle ilgilidir; Duru orada oyuncudur. Dedesinin yaş günü akraba grubuyla ilgilidir; Duru orada torundur. Proje buluşması fen bilimleri proje grubuyla ilgilidir; Duru bu grupta posterin çizimlerini yapan grup üyesidir.

1.2. Duru hem tiyatro kulübünde oyuncu hem de ailesinde torundur. Bu iki rolün sorumlulukları aynı saate denk geldiği için iki yerde birden bulunması gerekmektedir. Duru önce kulüp öğretmenine ve ailesine durumu anlatmalıdır. Provaya katılıp yaş günü kutlamasına biraz geç gidebilir ve şiirini kutlamanın sonunda okuyabilir.

1.3. Duru gelmezse posterin çizimleri yapılamaz, proje yetişmeyebilir ve arkadaşları onun işini de üstlenmek zorunda kalır. Bir grupta herkes sorumluluğunu yerine getirirse iş adil paylaşılır, grup amacına ulaşır ve üyeler birbirine güvenir.

Yanlış cevap: Grupları ve rolleri karıştıran eşleşmeler (ör. "Genel prova: akraba grubu") ilgili etkinlikten yalnızca doğru yazılan kısım kadar puan alır. Sorunun nedenini "Duru plan yapmayı bilmiyor." gibi rollerle ilişkisiz biçimde açıklamak; "Kimseye söylemeden yaş gününe gitsin." gibi diğer grup üyelerini dikkate almayan öneriler yazmak ilgili ölçütten puan almaz. Sorumluluğun yerine getirilmemesinin kimseyi etkilemeyeceğini söyleyen cevap 1.3'ten puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

2. Doğru cevap:

- 2.1 **(4 puan)**: Her doğru benzerlik 2 puandır (afişteki öge 1 puan, Türk kültüründeki benzeri 1 puan). Kabul edilen benzerlikler: Fas'ta misafire nane çayı ikram edilmesi ile Türk kültüründe misafire çay ya da Türk kahvesi ikram edilmesi (misafirperverlik); Fas'taki mahalle hamamları ile Türk hamamı geleneği; Fas'ta düğünden önce yapılan kına gecesi ile Türk kültüründeki kına gecesi. Kuskusun Türkiye'de de bilinen bir yiyecek olması (kuskus pilavı) ya da ailenin cuma günü aynı sofrada toplanmasının Türk kültüründeki aile sofrasına benzetilmesi de kabul edilir.
- 2.2 **(5 puan)**: Hiba'ya etkisini yorumlama **(3 puan)**: Hiba üzülebilir, kırılabilir, kendini dışlanmış ve yalnız hissedebilir; Türkçe konuşmaktan ve kendi kültürünü anlatmaktan çekinebilir; yeni çevresine uyum sağlaması zorlaşabilir. Komşuluk ilişkilerine etkisini yorumlama **(2 puan)**: Aileler arasında kırgınlık ve ön yargı oluşabilir, komşular birbirinden uzaklaşabilir, apartmanın huzuru ve komşuluk bağları zayıflayabilir.
- 2.3 **(6 puan)**: Her uygun yorum 2 puandır (en fazla 3 yorum). Kabul edilen yorumlar: Hiba ve ailesi kendilerini değerli ve apartmanın bir parçası gibi hisseder; yeni çevrelerine daha kolay uyum sağlar; komşular birbirlerinin kültürünü ve ortak yönlerini tanır, ön yargılar ortadan kalkar; çocuklar Hiba'yı tanıyıp onunla arkadaşlık kurar; komşular arasında saygı, hoşgörü ve dostluk güçlenir; apartmanda huzurlu ve uyum içinde bir arada yaşama ortamı oluşur.

Örnek doğru cevap:

2.1. Fas'ta misafire nane çayı ikram edilir; biz de misafirimize çay ya da Türk kahvesi ikram ederiz. Fas'ta düğünden önce kına gecesi yapılır; Türk kültüründe de gelin için kına gecesi düzenlenir.

2.2. Alay edilmek Hiba'yı çok üzer, kendini yalnız ve dışlanmış hisseder; Türkçe konuşmaktan çekinebilir. Bu davranış aileler arasında kırgınlığa yol açar ve apartmandaki komşuluk ilişkilerini zayıflatır.

2.3. Komşuluk sofrasında Hiba'nın ailesi komşularıyla tanışır ve kendini yalnız hissetmez, yeni çevresine daha kolay alışır. Komşular birbirinin yemeklerini ve geleneklerini öğrenince ön yargılar azalır. Böylece apartmanda saygı ve dostluk güçlenir, herkes uyum içinde yaşar.

Yanlış cevap: Fas kültürü ile Türk kültürünün hiçbir ortak yönü olmadığını söylemek ya da afişte yer almayan ögeler yazmak ilgili benzerlikten puan almaz; Türk kültüründeki karşılığı yazılmayan öge yalnızca öge puanını alır. Alay etmenin "şaka olduğu için kimseyi etkilemeyeceğini" söylemek; komşuluk sofrasının yalnızca "karın doyurmak için" yapıldığını yazıp uyum ve birlikte yaşamayla ilişkisini kurmamak ilgili ölçütten puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

3. Doğru cevap:

- 3.1 **(6 puan)**: Doğru başlık altına yazılan her öge 1 puandır.
  - Yemek: pilav, mantı
  - El sanatı: halı dokumacılığı, ipek böcekçiliği ve ipek dokumacılığı
  - Destan ve fıkra: Köroğlu Destanı, Nasreddin Hoca fıkraları
- 3.2 **(4 puan)**: Türkmenler ile Türkiye Türklerinin aynı soydan, Oğuz Türklerinden geldiğini belirtme **(2 puan)**. Oğuz boylarının bir bölümünün Orta Asya'dan Anadolu'ya göç ederken dillerini, yemeklerini, el sanatlarını ve hikâyelerini de getirdiğini, bu kültürün kuşaktan kuşağa aktarıldığını açıklama **(2 puan)**.
- 3.3 **(5 puan)**: Ağaç benzetmesini yorumlama **(3 puan)**: Ağacın dallarının aynı gövdeden ve köklerden beslenmesi gibi iki ülkenin de ortak bir geçmişten ve soydan geldiğini; dalların ayrı olması gibi iki ülkenin ayrı devletler olduğunu ve kendine özgü farklılıkları (telpek, Halı Bayramı gibi) bulunduğunu; meyvelerin ise iki ülkenin paylaştığı ortak kültürü gösterdiğini belirtme. Bu üç yönden ikisini açıklayan yorum tam puan alır; yalnızca birini açıklayan yorum 1 puan alır. Konuya uygun, hem ortak özellikleri hem de farklılıklara saygıyı vurgulayan özgün bir slogan **(2 puan)**; slogan yalnızca ortak özellikleri ya da yalnızca saygıyı anlatıyorsa 1 puan verilir.

Örnek doğru cevap:

3.1. Yemek: pilav, mantı. El sanatı: halı dokumacılığı, ipek böcekçiliği ve ipek dokumacılığı. Destan ve fıkra: Köroğlu Destanı, Nasreddin Hoca fıkraları.

3.2. Türkmenler ve Türkiye Türkleri aynı soydan, Oğuz Türklerinden gelir. Yaklaşık bin yıl önce Orta Asya'dan Anadolu'ya göç eden Oğuz boyları dillerini, yemeklerini, el sanatlarını ve hikâyelerini de getirmiştir. Bu kültür kuşaktan kuşağa aktarıldığı için iki ülkenin pek çok ortak kültürel ögesi vardır.

3.3. Bir ağacın iki dalı aynı kökten beslenir. Türkiye ile Türkmenistan da aynı soydan geldiği için ortak bir kültürü paylaşır. Dallar ise ayrıdır; her ülkenin telpek ya da Halı Bayramı gibi kendine özgü gelenekleri de vardır. Slogan: "Kökümüz bir, dallarımız renk renk; ortaklıklarımızı sevelim, farklılıklarımıza saygı gösterelim!"

Yanlış cevap: Pilavı el sanatı, halı dokumacılığını yemek olarak gruplandırmak; ortak özelliklerin nedenini "iki ülke birbirine yakın olduğu için tesadüfen benzemiştir" gibi ortak soyu ve göçü dikkate almadan açıklamak; ağaç benzetmesini "İki ülkede de çok ağaç vardır." diyerek gerçek bir ağaç gibi yorumlamak; konuyla ilgisiz ya da farklılıkları küçümseyen slogan yazmak ilgili ölçütten puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

4. Doğru cevap:

- 4.1 **(6 puan)**: Her grup için uygun bir görev 3 puandır.
  - Kaynak belirleyici grup: Kayıt için gereken tablet, mikrofon ve sessiz oda gibi araçları ve yerleri belirleyip sağlamak; seslendirilecek kitapları okul kütüphanesinden ya da bağışla temin etmek.
  - Faaliyet yürütücüsü grup: Okul idaresinden ve velilerden izin almak; kimin hangi kitabı ne zaman okuyacağını gösteren kayıt takvimini hazırlamak; görevlerin yapılıp yapılmadığını kontrol etmek.
- 4.2 **(5 puan)**: Zayıf yönü doğrudan gideren, uygulanabilir bir çözüm önerisi 3 puan, önerinin zayıf yönü nasıl gidereceğinin açıklanması 2 puandır. Kabul edilen öneriler: Kayıtların kütüphane gibi sessiz bir yerde, kulaklıklı mikrofonla yapılması; okumadan önce prova yapılıp kayıtların dinlenmesi ve hatalı bölümlerin yeniden kaydedilmesi; kitapların görme engelliler ortaokulundaki öğrencilere ya da öğretmenlerine sorularak seçilmesi.
- 4.3 **(4 puan)**: Okul dışından uygun bir kişi ya da kurum ve katkısı 2 puandır (iki örnek, toplam 4 puan). Kabul edilen örnekler: görme engelliler ortaokulunun öğretmenleri (kitap önerme, kayıtlar hakkında görüş bildirme), halk kütüphanesi (kitap, sessiz oda), belediye (kayıt stüdyosu, ulaşım), yerel radyo (stüdyo, seslendirme eğitimi), veliler (kayıt aracı, kayıtları taşıma), görme engellilerle ilgili dernekler (ihtiyaçları anlatma, kayıtları ulaştırma). Okulun içinden kişiler (sınıf arkadaşı, öğretmen, okul müdürü) yazılırsa ilgili örnek için 1 puan verilir.
- 4.4 **(5 puan)**: Sesli kitapları dinleyecek öğrencilere katkısı **(2 puan)**: Daha çok hikâyeye ulaşır, hayal gücü ve bilgisi gelişir, kendini değerli hisseder. Kayıtları hazırlayan öğrencilere katkısı **(2 puan)**: Empati, yardımseverlik, sorumluluk ve iş birliği duyguları gelişir; sesli okuma becerisi artar. Toplumsal birlikle ilişkilendirme **(1 puan)**: Engelli ve engelli olmayan bireyler arasında dayanışmanın, dostluğun ve birbirini anlamanın güçlendiğini belirtme.

Örnek doğru cevap:

4.1. Kaynak belirleyici grup, kayıt için gereken tabletleri, mikrofonu ve sessiz bir odayı sağlar. Faaliyet yürütücüsü grup, okul idaresinden izin alır ve kimin hangi kitabı ne zaman okuyacağını gösteren bir kayıt takvimi hazırlar.

4.2. Kayıtları sınıf yerine okul kütüphanesinde, kulaklıklı mikrofonla yapalım. Her kayıttan önce prova yapalım, bir grup da kayıtları dinleyip hatalı bölümleri yeniden kaydettirsin. Böylece kayıtlar sessiz ve hatasız olur.

4.3. Görme engelliler ortaokulunun öğretmenleri, öğrencilerin sevdiği kitapları söyleyerek kitap seçimine yardım edebilir. Yerel radyo ise stüdyosunu kullandırıp okuma eğitimi verebilir.

4.4. Sesli kitapları dinleyen öğrenciler daha çok hikâyeye ulaşır ve hayal güçleri gelişir. Kayıtları hazırlayan öğrencilerde ise empati, yardımseverlik ve iş birliği duyguları gelişir. Böylece engelli ve engelli olmayan bireyler birbirini daha iyi anlar, aralarındaki dayanışma ve dostluk güçlenir.

Yanlış cevap: Grupların görevlerini karıştırmak (ör. faaliyet yürütücüsü gruba "kampanya afişi hazırlamak" görevini vermek) ilgili grup için puan almaz. Zayıf yönü gidermeyen öneriler (ör. "Daha çok kitap okuyalım."); okul dışından kişi ya da kurumu yazıp katkısını belirtmemek; projenin katkısını yalnızca "güzel bir projedir" gibi genel ifadelerle anlatmak ilgili ölçütten puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

5. Doğru cevap:

- 5.1 **(8 puan)**: Her doğru eşleştirme 2 puandır.
  - A önerisi (parktaki bankların ve lambaların onarılması): Belediye
  - B önerisi (ekran bağımlılığı semineri): Yeşilay
  - C önerisi (ağız ve diş sağlığı taraması): Sağlık Bakanlığı
  - Ç önerisi (burs desteği): Türk Eğitim Vakfı
- 5.2 **(6 puan)**: Kamu kurumları: Belediye ve Sağlık Bakanlığı **(2 puan)**. Sivil toplum kuruluşları: Yeşilay ve Türk Eğitim Vakfı **(2 puan)**. Belediye için "yerel yönetim", Yeşilay için "kamu yararına çalışan dernek" yazan cevap da doğru kabul edilir. Uygun bir fark **(2 puan)**: Kamu kurumları devlet tarafından kurulur ve devletin bütçesiyle çalışır; sivil toplum kuruluşları ise vatandaşların gönüllü olarak bir araya gelmesiyle kurulan dernek ve vakıflardır, bağışlarla ve gönüllülerin desteğiyle çalışır. Kamu kurumlarının ülkenin her yerinde hizmet vermek zorunda olduğunu, sivil toplum kuruluşlarının ise kendi amaçları doğrultusunda çalıştığını belirten cevap da kabul edilir.
- 5.3 **(6 puan)**: Bir önerinin açıkça seçilmesi **(2 puan)**. Seçimin okulun ya da çevrenin ihtiyaçlarıyla ilişkilendirilmiş en az iki gerekçesi (her gerekçe 2 puan). Hangi öneri seçilirse seçilsin gerekçeleri uygunsa tam puan verilir. Örnek gerekçeler: Parkın onarılması, akşamları parkı kullanan çocukların ve yaşlıların güvenliğini artırır ve bütün mahalleye yarar; ekran bağımlılığı semineri, öğrencilerin uyku, ders ve aile ilişkilerini olumsuz etkileyen bir soruna çözüm arar ve velileri de sürece katar; diş taraması, ailesi diş hekimine götüremeyen öğrencilerin sorunlarının erken fark edilmesini sağlar; burs desteği, başarılı ama maddi imkânı kısıtlı öğrencilerin eğitimini sürdürmesine yardım eder ve fırsat eşitliğine katkı sağlar.

Örnek doğru cevap:

5.1. A önerisi için belediyeden, B önerisi için Yeşilay'dan, C önerisi için Sağlık Bakanlığından, Ç önerisi için Türk Eğitim Vakfından destek istenebilir.

5.2. Kamu kurumları: belediye ve Sağlık Bakanlığı. Sivil toplum kuruluşları: Yeşilay ve Türk Eğitim Vakfı. Kamu kurumları devlet tarafından kurulur ve devletin bütçesiyle çalışır; sivil toplum kuruluşlarını ise vatandaşlar gönüllü olarak kurar ve bu kuruluşlar bağışlarla çalışır.

5.3. Bence ekran bağımlılığı semineri seçilmelidir. Okulumuzda birçok öğrenci teneffüste bile telefonla oynuyor ve geç saatlere kadar ekran başında kaldığı için derste uykulu oluyor. Ayrıca seminere velilerin de katılması, evde ekran süresi için aile kuralları konulmasına yardımcı olur.

Yanlış cevap: Burs önerisi için Sağlık Bakanlığını, diş taraması için belediyeyi yazmak gibi kurumların çalışma alanlarına uymayan eşleştirmeler ilgili eşleştirmeden puan almaz. Yeşilay'ı ya da Türk Eğitim Vakfını kamu kurumu olarak göstermek; "Sivil toplum kuruluşları yardım yapmaz." gibi yanlış bir fark yazmak ilgili ölçütten puan almaz. Öneri seçip gerekçe yazmamak ya da gerekçeyi okulun ve çevrenin ihtiyaçlarıyla ilişkilendirmemek yalnızca seçim puanını alır. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

6. Doğru cevap:

- 6.1 **(4 puan)**: En çok seçilen kartın "Teneffüste birlikte oynayacak arkadaş bulmak" (21 öğrenci) olduğunu yazma **(2 puan)**. Önemini açıklama **(2 puan)**: 1. sınıf öğrencilerinin kendini yalnız hissetmemesi, okula severek gelmesi ve okula daha kolay alışması; okulda arkadaşlık ve kaynaşmanın artması, büyük ve küçük öğrenciler arasında sevgi, saygı ve dayanışmanın güçlenmesi.
- 6.2 **(6 puan)**: Her öneri için uygun bir güçlü yön 1 puan, uygun bir zayıf yön 1 puandır (toplam 4 puan). Seçilen önerinin grafikle ya da uygulanabilirlikle ilişkilendirilmiş gerekçesi 2 puandır; hangi öneri seçilirse seçilsin gerekçe uygunsa tam puan verilir.
  - Lina'nın önerisi: Güçlü yönü: En çok seçilen karttaki ihtiyaca yöneliktir; para gerektirmez; geleneksel oyunların yaşamasına katkı sağlar; iki okulun öğrencilerini kaynaştırır. Zayıf yönü: 5. sınıfların her gün bir teneffüslerinden vazgeçmesi zordur ve uzun süre sürdürülemeyebilir; iki okulun teneffüs saatleri farklı olabilir; kalabalık bahçede küçük öğrencilerin güvenliği için öğretmen gözetimi gerekir.
  - Aras'ın önerisi: Güçlü yönü: Okulda yolunu bulmakta zorlanan 12 öğrenciye yardım eder; bir kez yapılınca uzun süre kullanılır; her gün zaman ayırmayı gerektirmez. Zayıf yönü: En çok seçilen ihtiyaca yönelik değildir, daha az öğrenciye yardım eder; malzeme için para gerekebilir; tabelaları asmak için okul idaresinin izni gerekir.
- 6.3 **(5 puan)**: Uygun her adım 1 puandır **(3 puan)**. Adımların mantıklı bir sırayla yazılması ve izin alma ya da yetişkinlerle iletişim kurma adımını içermesi 2 puandır. Örnek adımlar: İki okulun idaresinden ve 1. sınıf öğretmenlerinden izin almak; teneffüs saatlerini ve oyun alanını öğretmenlerle birlikte belirlemek; gönüllü öğrencilerle görev listesi ve oyun takvimi hazırlamak; oyunları öğretmen gözetiminde oynamak; birkaç hafta sonra 1. sınıf öğrencilerinin ve öğretmenlerinin görüşlerini alıp çalışmayı değerlendirmek. Aras'ın önerisini seçenler için: okul idaresinden izin almak; tabelaların asılacağı yerleri belirlemek; resimli tabelaları hazırlamak; tabelaları öğretmen gözetiminde asmak.

Örnek doğru cevap:

6.1. 1. sınıf öğrencilerinin en çok zorlandığı konu, teneffüste birlikte oynayacak arkadaş bulmaktır. Bu konuda yardım edilirse küçük öğrenciler kendilerini yalnız hissetmez, okula severek gelir. Okulda büyük ve küçük öğrenciler kaynaşır, aralarında sevgi ve dayanışma güçlenir.

6.2. Lina'nın önerisinin güçlü yönü en çok seçilen ihtiyaca yönelik olması ve para gerektirmemesidir; zayıf yönü her gün bir teneffüsümüzü vermenin zor olması ve iki okulun teneffüs saatlerinin farklı olabilmesidir. Aras'ın önerisinin güçlü yönü tabelaların bir kez yapılınca uzun süre işe yaramasıdır; zayıf yönü daha az öğrencinin ihtiyacını karşılamasıdır. Lina'nın önerisi uygulanmalıdır çünkü grafikte en çok seçilen ihtiyaç budur ve hiçbir masraf gerektirmez. Herkes her gün değil, haftada bir gün katılırsa öneri sürdürülebilir.

6.3. Önce iki okulun idaresinden ve 1. sınıf öğretmenlerinden izin alırız. Sonra öğretmenlerle birlikte hangi teneffüste ve bahçenin hangi bölümünde oynayacağımızı belirleriz. Son olarak gönüllü arkadaşlarımızla bir oyun takvimi hazırlayıp oyunları öğretmenlerimizin gözetiminde oynarız.

Yanlış cevap: En çok zorlanılan konu olarak okuma çalışmasını ya da yol bulmayı yazmak 6.1'in ilk ölçütünden puan almaz. Önerilerin güçlü ve zayıf yönlerini birbirine karıştırmak ya da yalnızca bir öneriyi değerlendirmek yalnızca doğru yazılan kısımdan puan alır. Gerekçe göstermeden öneri seçmek gerekçe puanı almaz. İzin almadan ve öğretmenlere haber vermeden küçük öğrencileri bahçeye çıkarmayı içeren adımlar ilgili adım için puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.